

MOBIL ILOVALAR YARATISH ZARURIYATI VA UNI TA'LIM TIZIMIDA O'RGATISH ZARURIYATI

Mamatov Maxtumquli Jumanazarovich

Termiz Davlat universiteti

Kompyuter tizimlari va ularning dasturiy ta'minoti 2 kurs magistranti

ANNOTATSIYA

Mobil ilova yaratuvchi dastur va platformalarni o'rganish va talabalarning ilovalar yaratish orqali kelajakda mobil ilovalar dasturchisi kasbi egasi bo'lishga tavsiyalar ishlab chiqish. Tahlil natijasida mobil ilovalarni ishlab chiquvchi dastur va saytlar yuqori bilim va daromad keltirilishi isbotlandi

ANNOTATION

To study mobile application creation programs and platforms and develop recommendations for students to become mobile application developer profession in the future by creating applications. As a result of the analysis, it has been proven that mobile application development programs and sites bring high knowledge and income.

Kalit so'zlar: *Android Studio, project, mobil ilova, turizm, geolokatsiya, AppMakestore, Object, GPS.*

Yurtimizda IT sohasiga ko'p e'tibor qaratilmoqda, ayniqsa ta'lim sohasidagi darsliklarning IT sohasi rivojlangan davlatlar tajribasi va o'quvchi yoshlarning talab, istaklari inobatga olingan holda o'zgartirilib sodda va qulay ko'rinishga keltirilmoqda. Bu o'zgarishlardan ko'zlangan asosiy maqsad talaba yoshlar informatika fanlarini faqat o'rganish bilan birga biron bir kasb egasi bo'lishdir. O'quv darsliklarning o'zgarish jarayonida ko'proq foydali mobil ilovalar yaratish dasturlarini ham kiritish ko'plab mobil dasturchilarni yuzaga chiqaradi. Mobil ilovalar yaratish juda daromadli kasb hisoblanadi. Masalan, hozirda ko'pchilik yoshlarning sevimli o'yinlari yaratilib

illovalar do‘koniga joylanmoqda va bundan foydalanuvchilarga katta foyda emas balki jismoniy, ma‘naviy va iqtisodiy jihatdan kata zarar, ammo ilovani yaratgan inson uchun kata daromad manbai hisoblanadi.

Mobil ilova nima? Mobil ilovalar yaratishni o‘rganish nima uchun kerak? Bu kabi savollarga deyarli har kuni duch kelamiz. Mobil ilova bu android va boshqa mobil tizimlar uchun yaratilgan dasturlar to‘plamidir. Bu foydalanuvchilar uchun ko‘plab qulayliklar yaratadi.

Mobil ilovalar quyidagi dastur va saytlar yordamida yaratiladi:

- Android Studio – bu Google tomonidan yaratilgan dasturiy muhit. Dastur juda qulay bo‘lib turli xil testlar va diagnostika o‘tkazish imkonini beradi;
- RAD Studio – Berlin deb nomlangan RAD Studioning yangi versiyasi bo‘lib, bu platforma dasturlarini, uyali dasturlarni Object Pascal va C++ dasturlarini ishlab chiqish uchun to‘liq vosita hisoblanadi.
- AppsGeysers.com. Bu o‘z-o‘zidan yuqori sifatli Android ilovalarni yaratadigan sayt.
- AppsMakerstore – oddiy mobil ilovalarni yaratish uchun platforma.

Masalan biror bir inson o‘ziga kerakli ma‘lumotlarni turli saytlar orqali olishga harakat qiladi ammo ayrim hollarda trafigi yo‘qligi, browserlardagi xato va kamchiliklar tufayli ma‘lum bir saytlarga kira olmashi mumkin yoki vaqt kamligi bois muammolar paydo bo‘ladi. Hozirgi kunda biron bir dasturni yuklab olib kompyuter yoki mobil operatorlarga o‘rnatish biroz qiyin, sababi barcha dastur bitta joyda yig‘ilgan browser yoki sayt topish mushkul. Dastur yuklash va o‘rnatish uchun ko‘plab savollarga javob berish, ayrim dasturlar uchun pul o‘tkazish talab qilinishi, ro‘yxatdan o‘tishi, reklamalarga munosabat bildirish so‘raladi, shu tartibda ko‘p vaqt va anglashilmovchiliklar vujudga keladi, bunday hollarda mobil ilovalarning yordami kerak bo‘ladi. Mobil ilovalar orqali qidirish, topish va internetsiz foydalanish birmuncha oson amalga oshiriladi. Mobil ilovalarni qidirib topishda App Store, Iphone App kabi mobil dasturlar jamlanmasi yaratilgan bo‘lib, bular orqali kerakli dasturlarni topish qulaydir.

Mobil ilovalar yaratishda foydali sohalarni tanlash muhim hisoblanadi masalan tibbiyot sohasi, ta'lim sohasi, oyinlar yaratish yo'nalishi yoki iqtisodiy sohalar. Iqtisodiy sohadagi ilovalar rivojlanishi va daromadi ko'payib bormoqda, ayniqsa turizm sohasidagi mobil ilovalar nafaqat dastur yartuvchisiga balki mamlakat turizm salohiyatiga yuqori daromad keltirishi bilan ajralib turadi.

Rivojlangan mamlakatlarda barcha sohalarda mobil ilovalar yaratilgan bu sohalar rivoji uchun kata qulayliklar yaratib bermoqda. Birgina misol qilib turizm sohasi rivojlangan davlatlar (BAA, Fransiya, Buyuk Britaniya, Misr, Turkiya, Hindiston, Italiya, AQSH, Gretsiya) da turizm salohiyatini oshirish uchun mobil ilovalarda samarali foydalaniladi. Nima uchun mobil ilova sayohat sanoati uchun shart? Statistik ma'lumotlarga ko'ra, sayohat va turizm sohasi daromad topishning eng yuqori tizimi hisoblanar ekan. Sayohat Sayohat bugungi kunda odamlarning dunyoviy hayotining ajralmas qismiga aylandi. Xuddi shunday, turizm asosiy daromad manbaiga aylandi. Internet mavjudlikning muhim jihatiga aylandi va hech qanday domen undan saqlanmaydi.

Qayerga sayohat qilishni qanday hal qilasiz?

Siz qayerda yo'nalishlar izlayotgan?

Parvozlar va turar joylarda yaxshi narxlarni qanday topish mumkin?

Kelganingizdan so'ng o'zingizni qanday joyda topasiz?

Eng yaxshi sayohat dasturlari bu savollarning barchasiga javob beradi. Sayohat va turizm sanoati oldindan bron qilish madaniyati bilan rivojlanadi va bu aniq xizmat va yetarli ma'lumotlari mavjud bo'lgan ilovalar talab qiladi.

To'g'ri, odamlar ularga yaqinlashmaydilar, hatto yaqinlashayotgan bo'lsalar ham, ular tashrif buyurmoqchi bo'lgan joy haqida juda yaxshi ma'lumotga ega. Turizm salohiyati rivojlangan davlatlarda yuqori sifatli mukammal tuzilgan mobil ilovalar mavjud. Misol uchun Airbnb-bu o'z uylarini ijaraga olmoqchi bo'lgan odamlarni o'sha joyda turar joy izlayotgan odamlar bilan bog'laydigan onlayn bozor ilovasi. Bu dunyoning 191 dan ortiq shahrlaridagi turistik hududlarni dunyoning turli qismlaridan kelishi mumkin bo'lgan insonlarga xizmat ko'rsatadi. Sayohat va turizm sanoati uchun eng yaxshi

sayohat ilovalaridan biri. Barcha yo‘llar va noma’lum joylarning yaqinroq xaritasini namoyish qiluvchi “Barcha yo‘llar” mobil ilovasi. Har bir sayyoh yoki tadqiqotchilar uchun telefonidagi barcha yo‘llar kerak bo‘lgan jarayonda bu ilova juda ko‘p yordam beradi. Ilova qo‘shma Shtatlar va Kanadadagi 75000 dan ortiq yo‘llarning yo‘nalishini, ushbu yo‘llardan yurish imkoniyatlari, xavfsizligi kami imkoniyatlarni yaratadi. Yo‘llarni topish uchun eng asosiysi telefoningizda GPS yoqilgan bo‘lishi aniq joylashuvingizni kuzatish imkonini beradi.

“Culture Trip” mahalli madaniyatni bilish uchun eng yaxshi sayohat dasturi hisoblanadi. Bu dunyoning 300 dan ortiq joylarida, sayohhlik obyektlari joylashgan mobil ilova bo‘lib sayohat qiluvchilar va go‘zallik ishqibozlari uchun juda qo‘l keladi. Google Flights – parvozlarni bron qilish uchun eng yaxshi sayohat dasturi

Ushbu ilovada sayohatlarni osongina rejalashtirish uchun sizga kerak bo‘lgan hamma narsa mavjud. Bu Sizning barcha sayohat, parvoz, mehmonxona va sayohat paketlari variantlarini baholashga yordam beradigan mustahkam ilovadir, bu ilovada yana bir bor narxlarni kafolatlash funksiyasi bilan parvozlarni bron qilish uchun konvertatsiya qilish imkoniyatlari bor. Google sizning Google hisobingizga kirganingizda sayohat marshrutlarini ko‘rish imkonini beruvchi xususiyatni qo‘shdi. Qo‘shimcha funksiyalarga mehmonxonalar, restoranlar va Googleni boradigan joyingizga qarab qilish uchun tavsiyalar kiradi.

Bu kabi ilovalar davlat turizm sohasidagi rivojlanishiga kata yordam beradi, chunki mobil ilovada sayohat qilish mumkin bo‘lgan joylar aniq qilib belgilab qo‘yilgan bo‘lib sayyoh mobil ilovani Play market yoki App store kabi ilova magazinlaridan yuklab oladi va mobil telefoniga o‘rnatadi natijada borishi mumkin bo‘lgan nuqtalar haqida ma’lumotlar va yo‘nalishlar olishi mumkin bo‘ladi.

Hulosa

Hulosa qilib shuni aytish joizki, Rivojlanishni hohlagan har bir mamlakat va shaxs birinchi navbatda ta’limga, bilimga sarmoya kiritishi va uni nazorat qilishi lozim, zero bilimga e’tibor berilsa bu albatta kelajakda o‘z saamarasini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Turakulov I.N., Rashidov A., Rabimov N.R. Ma'lumotlar bazasining murojaatli modeli asosida virtual kutubxonaning web ilovasini yaratish texnologiyasi. Samarqand davlat universiteti 2018-yil, 3-son..//
2. Badalov Azamat. Web sahifadan Android ilova yaratish. Toshkent–2018. –35 b.
3. Tashmatov Sharaf O'roqboyevich Туризм соҳасини ривожлантиришнинг. Самарқанд иқтисодиёт 08.05.2000
- 4.. Михеев Р.Э. android studio как платформа разработки электронных билетов // Bangladesh Journal of Public Administration (BJPA). DOI: 10. – pp 35-39.